

JENEI LÁSZLÓ

Áradás

*„Távozzál tőlem, sátán, mert nem az Isten dolgaival törődsz,
hanem az emberekével.”
Márk evangéliuma 8,33.*

Sebesen torlódtak, töltötték be az eget a fekete felhők, majd szenvedélyesen, egyszerre eresztették ki tartalmukat. Az ártérben eltűntek a széles sávokban elnyúló iszappadok. Estére már csak néhány fa lombja lebegett kipukkadt labdaként a színen. Azt tette ez a nagy tolulás, amihez ért, ami a lényege: egybefont minden külön tartozót. Megszabta mindnyájunknak, hogy vessünk véget a szétválasztásnak. A szemem előtt zajlott le ez a fordított teremtségi folyamat, az ember számára berendezett föld visszavétele. A víz állandó keleti-északkeleti kurzuson haladt, így nagyjából ki tudtam számítani, hogy utat talál a holtágba. Ott egy-két nap alatt megfordul. Az öböl magába húzza, és amikor már nem bírja többé tartani, visszalöki. Addig nem érdemes mozdulni, és valahogy kedvem sem volt hozzá. Álltam az ablaknál, és figyeltem a szomszédok rendetlen lámpajeleit. Hallgattam a szivattyúk bűgásától megvadított éjszakát. Az emberek, akik a malom oldalánál felbukkantak, fáradtnak tűntek. Ugy mozgok, mint akiknek volt fogalmuk a munkájuk értelmetlenségéről. Egy rúd-időnként áthasították a már összefüggő vízfelület burkát, egy idétlen hangon sivalkodó öregasszonyt próbáltak rendre inteni, majd egy szerencsétlen, ösztöneit maga ellen fordító kutyával küzdöttek, mely kapott minden felé nyúló kéz után. Jól esett volna meglátni, talán kicsit messzebb tőlük, N-t, látni őt a sodrás kellős közepén, ott, ahol a legerősebb férfi sem bírna megmaradni. A lezúduló víz nagyon gonosz dolgokat tud művelni azokkal, akik az útjába kerülnek. Egy elszabadult fémtárgyra gondolok, ami kettészakítja a koponyáját. Vagy két erőteljesen előre nyomuló szilárd felületre, melyek között ez a néhány lágy szervnyi valami, ami ő lenne, ami ő volt, szétpukkan, s a keskeny résből a szennyes lé áztatja ki a színehagyott kötőszövetet. Jól esett volna elábrándozni a segítségnyújtás lehetőségén. És megtudni, milyen érzés is az valójában, amikor elvetem ezt a lehetőséget. Valamilyen ügyes optikával elcsípni a pillanatot, amikor az oxigénhiány kritikussá válik. Hiszen látnom kellene azt biztosan, amikor elpusztul. Ő nem tiltakozna ez ellen. Amikor engem hátrahagyott, ő már elkönnyvelhette magában, hogy ezt akarom. Ha ez az ára, gondolhatta, ezen felülemelkedhet. Ebből sem csinált volna titkot, ebből a nem kevésbé perverz, de legalább annyira nagylelkű gesztusból, hogy ő, ha kimon-

datlanul is, de ezennel nekem adja halálának a látványát. A többi csupán idő kérdése, és úgyis tudni fogok mindenről. Nincsenek titkai előttem, sosem voltak, igazán nem állíthatom az ellenkezőjét, mondta az előszobában. Ezért nem érti, hogy miért lepődtem meg. Ennyiből, amennyi a rendelkezésünkre állt, ennyi egymásra vonatkozó ismeretből, szemtelenül előremutató, ügödöntő tényből nekem is ki kellett volna következtenem, mi fog történni. Számomra ebben a képben állt meg az idő. Előszoba, N. elmegy – a bezáródó ajtó mind többet vesz el a hátából. A fotó mindig a bizonyosságot adja. Ez azt mondja nekem N-ről, hogy véglegesen elfordult tőlem, és amikor észbe kaptam, hogy gyorsan meg kellene még belőle örökíteni valamit, már csak ez a kabátcsomk maradt, mely épphogy sejteti mozduló lapockáját. Két nap, és sajnos két fájdalomban és halálfélelemben töltött éjszaka kellett ahhoz, hogy türelemmel tudjam fogadni az eseménytelen órákat, és szenttelenül elbocsátani a formális elveket. Ha igaz az, hogy lenni annyi, mint kapcsolatban lenni, akkor én a harmadik napra megszűntem létezni. N. még azelőtt ment el, hogy ez a piszkos-szürke áradat feljött volna a házig. Most úgy látom, hogy a nőekkel folytatott harc hasonlít az elemekkel folytatott küzdelemre. Hiába a szakadatlan készülődés, amikor a végén mindig meglepődünk. Építkezz sziklákra, és nem visz el a víz, mondta az apám egykor, ugyanazt, amit az ő apja mondhatott, annak meg az övé, s valóban, volt abban valami megnyugtató, hogy az emberek mennyire ragaszkodnak a kézenfekvő dolgokhoz. Hajnalra a Tisza fürge fattyúvize az egyik kerti székünket már vissza is hozta – meglepett, hogy mindez ilyen gyorsan játszódik le. Jött két csónak is, de intettem nekik, hogy maradok. A magányommal a víz természetes béklyóját fogtam szorosabbra. Nem mehettem a hegyek közé, egy barlangba, mint Lót. Hiszen itt kibírhatatlan iramú munkát végzek, mely cseppet sem veszélytelen. Abban az időben, amikor minden egybeforr, én gondolom az erőszakos elválasztás sebét. Nézem, ahogy a felbukkanás folyamatos hiányától erősödik az eltűnés ténye. Merre lehet most? Nem volt túl sok ötletem, a fantáziám állandóan leblokkolt annál a pontnál, hogy ugyanúgy néz-e még ki. Biztosan másképpen mosolyog, most már, hogy azt hiszi, megteheti. Másképpen mozog, és bátrabb szavakat használ a kritikus helyzetekben. Egy egészen új gondolatot forgathat a fejében, amely lenyűgözi. Nem érzi a fáradtságot, megállás nélkül közlekedik, hiszen szabad, ki kell nyújtóztatnia a tagjait. Fel sem vetődik benne, hogy visszajöjjön hozzám. Már tudja, hogy melyik veszteség lenne súlyosabb. Azt félti jobban, amit újonnan megszerzett. Egyébként sem tudná, hogyan kell ezt levezényelni, egy ilyen jelentésteli műveletet, mint a visszatérés. Hogyan kell úgy igazítani a körülményeket, hogy ne legyen se túl színpadias, se hivalkodóan szimpla, és a nagyjeleket véletlenül se hagyjon bennünk a kellenél több kérdést. Nem menne neki, nem. És miközben igyekeztem a vágyakkal teli szorongásomat legyűrní, s az esélyek mérlegelésénél ésszerűbb tevékenységbe fogni, valamire felfigyeltem.

Mindaz, ami ezzel a mélyen emberi deficittel volt összefüggésben, nos, fokozatos és meglepetésszerű átalakuláson megy keresztül. Ez olyan fontosnak tűnt, hogy azonnal tudtam, csak erre kell összpontosítanom. Erre a lehetőségre, erre a puritán engedményre. Behúzódtam a ház egy olyan sarkába, ahol a szőnyegig bocsátott ágakkal sorakozó növényóriások és a velük ölelkező, szerényebb páfrányok és törpefenyők falat vontak körém. Ahol halani véltem, ahogy a törzsek fűcsöveiben és a szerteágazó száracskákban csörgedezik a víz, lomhán torlódnak előre az ásványi sók. Azt képzeltem, hogy nem igaz, hogy valójában nem történik semmi. Nem kerülhettem a lét vakfoltjára. Bevackoltam a besűrűsödött élettől harsogó sarokba, és különféle víziókkal kezdtem játszózni. Kalandjaimnak ezt a művi voltát természetesen én is neveltségeselem éreztem. Ténylegesen azt, hogy a gondolkodás erénye tündökölt benne, s nem az indulaté. De talán jó is volt így, nem lett volna érdemes eltagadni, hogy N. részben ezért ment tőlem el – az ösztönöknek, melyek szerinte a hormonok és kulcsingerek történetének legkomolyabb vereségét szenvedték el azzal, hogy a világra jöttem, szóval az ösztönök hierarchiájának sohasem tulajdonítottam különösebb jelentőséget. Való igaz, kevés helyet adtam nekik az életben. Utáltam, amikor N. az elfojtás fogalmát cincálgatta, utáltam, ha végső érvként azt találta mondani, hogy képtelen vagyok levezetni a feszültségemet, képtelen vagyok egy tisztas, és nem célelvű kielégülésre, így végső soron, szerinte, képtelen vagyok szeretni is. Mert ugye egy pillanatig sem gondolhatom, hogy szerethet az, aki mérlegel, hogy áldozatot hozhat az, akinek nincs semmije. Ugy tartotta, hogy ő egy istennő, mégpedig Éosz, akire azt a büntetést rótták, hogy nonstop halandó fiatalemberek után sóvárogjon. Nincs ennek a macerának semmi kellemes része, fakadt ki nem egyszer, és én sejtettem, hogy azért nem találja a megoldást, mert nem hajlandó lemondani az istenségének kijáró különös, és az idegenek szemében bizonyára viszolyogtató áldozati rendről. A test utáni sóvárgása, valamint a testiségben rejlő leereszkedéstől való irtózása, ez volt ami a tehetetlenségig összepréselte. Igazodásommal, melyet nem kért, hanem kiérdemelt, hamisítatlanul beteges folyamatokat indítottam el. N. felbolygatta a diogenészi tételt, miszerint az, hogy az embernek nincs szüksége, isteni. Ezek a szükségletei, melyek miatt a kettőnk közt lévő szövetség, jól tudtuk, bármikor felbomolhat, hamar bajba sodortak minket. A bugyikám, mondta egyszer, a bugyikám végig rajtam volt. Ez lett volna az az egyetlenségében is óriási erejű mozzanat, mellyel megkérdőjelezheti a felelősségre vonás jogosságát. Bebújt ugyanis a barátom ágyába. Vendégségben voltunk náluk, volt minden rogyásig, Milarepa meg Kierkegaard, befelé fordított elme meg ehhez hasonló. Feláldozni – az esztétika számára botrány. N. ezzel jött elő hajnalban, ezzel a tőle különösen arcátlan hazugsággal, és engem a nyavalya kitört ettől, hogy ő megint szárnyal, a szavajárása szerint, akár egy szupernóva, és a nyavalyatörés jött rám a gyávaságom miatt is, amiért nem kö-

zöltem vele eleddig, hogy a szupernóva egy tartalékait felélt csillag. Szóval miközben rendkívüli erőfeszítéseket tettem, hogy szemrehányóan tudjak nézni rá, vagy legalábbis a figyelmét magamra vonjam, egyik pohár bort ittam a másik után. Amikor aztán egy tétova kísérletet tettem, hogy könnyítsek magamon, a fürdőszobában rekedtem. Számomra megszűnt a világ minden szépsége és szomorúsága, teljesen kikapcsoltam. Reggel felriadtam, kibotorkáltam, és hát ott voltak, egymásnak háttal ugyan, de meztelen felsőtesttel. Elrohantam, és olyan jó, filmbeli módon kukákat rugdostam az utcán, annyira csak az ösztöneimre hagyatkozva, hogy ha akkor lát, bizonyára nagyon tetszettem volna N-nek. Hazaérve rátöltöttem egy keveset, szándékosan nem figyelve az ilyenkor szokásos intő jelekre, a zibbadásra, a súlytalanság érzésére, majd az üresség csendjére. Később beszéltünk erről. Közölte, hogy úgy néztem ki ott a fürdőszobában, mint a patkány a lapát alatt. S akkor annyira megundorodott tőlem, az éppen akkori énemtől, hogy nem volt választása, muszáj volt megtennie. Azt diktálták az ösztönei. Eltávolodott tőlem, de visszatért hozzám, és úgy gondolja, hogy ő nyert ezzel. Én pedig tudom, hogy csak vesztettem, hiszen ezután sem voltam képes elrendezni azt, ami rend nélküli, az erőtartalékaim viszont kimerültek. Kimerültek. Nehezebb lett például a krízishelyzetekben emlékezni. Ez addig általában bevált. Visszanéztem az egykori N-re, mint egy dobozban mosolygó babára, visszarévedtem a múlt megszokott laminált felületei közé, és megelegedtem ennyivel, helyrebillentem. Ilyenkor nagyon is elég tudott lenni ez a sovány kis trükk. Fontos volt továbbá a mellett való különféle súlyú és tartalmú kiállításainak óriási halmaza, mit halmaza, egész hegyvonulata. Pompás csúcsokkal büszkélkedő panoráma. Az egész életem legfontosabb ajándékai. Azzal azonban, hogy abban az ágyban megláttam N. mozdulatlanul gondolkodó melleit, melyek valóban annyira hihetetlenül feszesen, szúrósan néztek előre, mint akik a morálfilozófia alapkérdéseit kívánják éppen új megvilágításba helyezni, nos ez a látvány vakká tett, elfárasztott, és furcsa módon megtaknyosodtam tőle. Nem sírtam, csak annak az előkészületei folytak, azonban a kukahangok, s a kiömlő szemét millió színe valahogy eltéríthetett ettől a megoldástól. Megbeszéltünk mi mindent N-nel, mint ahogy ezt a botrányos meztelenkedést is – N. mindvégig kitarzott amellet, hogy még petting sem volt köztük, csak a barátom szájában pihent az egyik bimbó, mert ezt kérte, hogy csak feküdjenek, s N. adja a szájába, legyen ő neki Nammu ősanya, az ki szűznemzés révén hozta világra az első férfi és női elv megtestesítőit. Ezek hallatán már megpofozni sem volt kedvem, az egész annyira vidám volt, fenséges és egyszerű, hogy a mérgem elillant, és mint akinek már minden mindegy, hosszan, felszabadultan röhögtem. N. felhábtorodott az érzéketlenségemen. Napokig nem állt velem szóba. Javíthatatlan volt. Ha az új és teljes dolgok iránti lelkesedésről volt szó, nem ismert tréfát. Nem is volt vicces, ami következett. Én se röhögtem azóta semmin. Pedig akár vissza is élhet-

tem volna a helyzettel, hiszen a magam jámborságában én lettem a paradicsom egyetlen bűntelen teremtménye, mint ama főnixmadár, aki, bizonyára figyelmetlenségéből, nem evett a tiltott gyümölcsből. Aki elmellőzte a hatalmas archetipikus élményt. Ehelyett az történt, ami ilyenkor szokott: ha nem lépsz, lép helyetted más. N. szavai órákon keresztül bolyongtak bennem, kúsztak, rohantak, harcias fonalférgekként kerültek igen meglepő helyekre, mígnem feltöltötték, majd összecsomózták alkatrészeimet. Mert a fotóhoz, melyen N., a vörös kabátjában, félhátú, lángoló ördöggént már csak egy töredék másodpercre volt az eltűnéstől, a végső bizonyosságot adó fotóhoz volt hang is. Kísérő hangkapcsolatok. *Veled már nem tudok élni az eltévedés veszélye nélkül.* Mondhattam volna rögtön, hogy leszek én iránytű, aprólékos sillabusz, barátos, kiismerhető terep, a megtestesült és biztonságos egyirányúság, de hát képtelen voltam megszólalni. Az N. száját elhagyó utolsó hang már szinte csak leszakadt róla, mert a test fordult azonnal, iramodott az ajtó felé, akár egy kisdíák, aki túl van a nehéz feleleten, s most oda igyekszik, ahol lehet ugrálva örvendezni. Nekem annyi adatott, hogy becsukjam utána az ajtót. A zsidbadás az agyamban üldögélt, azután lomhán elindult lefelé a hírekkel. A rendőr írta az adataimat valami kétes kinézetű jegyzetömbbe, sort a sor után, néha egy-egy kérdés, pontosítás, miközben álltam a felborult kuka mellett, s a cipőm orrával egy horpadt tejes dobozt mozgattam igen kis pályán, a-tól b-ig, majd vissza. Annak a kora reggeli ijedt embernek az ikertestvére vagyok, futott át rajtam, előszobai soft változat, érzéseim párhuzamos megérzések, gondolataim másolatok. Leültem a szobámban az íróasztalhoz, hogy én akkor most írni fogok, mert a téma adott, és a megfelelő jelzőket talán most a legkönnyebb megtalálni. Ezután még tucatnyi más dolgot is műveltem, a nyomokat később fedeztem fel, teljesen elhűlve. Honnan ez a bődületes erő? Szekrény, csaptelep, ágy – a szokott helyüktől épp csak egy kicsit távolabb. Az ágyhoz illesztett kisebb legendárium egyébként tartalmazott olyan jelzéseket, melyek mindezt előrevetítették. Hónapok óta nem volt köztünk testi érintkezés. Csak az ehhez fűzött magyarázat. Mások az elhidegülés tanmeséjét idézték volna, mi nem, mi frappánsan ki is beszéltük átmeneti érdektelenségünket. Úgy tartottuk, hangsúlyozom, mindketten, hogy nincs ezzel semmi gond, eszmény és paródia oly sok közös elemet tartalmaznak, hogy mi joggal érezhettük magunkat valamiféle átmeneti, osztályozás előtti állapotban. Amikor még nincsenek halaszthatatlan teendők. Jóváhagyólag tudomásul vettük, hogy mindketten önkielégítést végzünk, a másiktól szeparálva, és a tényleges időpontot tapintatosan lepezve. Lehet, hogy már csupán hetek lettek volna hátra az együttélés újabb eminens evolúciós lépéséig, de akkor, és ezt határozottan állíthatom, még nem képződött meg egyikünkben sem az igény. Az agyunk látott mindent, hol őt, hol engem, machinációink közben, az összeszorított szemhéj alatt a sós folyadékot, mely a kielégülés pillanatában préselődik elő, hogy kiáztassa a szemből

az ábrándképeket. Az ágyunk tétlenül jelen volt mindvégig, s ha lenne teremtő szelleme, önálló anyagként rendszerezhetné volna a vágyak szavakkal ki sem fejezhető vonatkozásainak összességét, összeállíthatná volna az emberiség történetének legfontosabb enciklopédiáját. Nos az ágyat odébb húztam, valahogy megemeltem a rugós részét, ami így letört. A csaptelepen repedés gyökérzete cikázott. A szőnyegek hullámokat vetettek, s különféle lábbelik, mint apró lélekvesztők, hánykolódtak rajtuk. A függönyök a fal tövébe hullva. És mindenhol csend volt, bizonytalan, reszketeg állapot. Ivás következett, kegyetlen és fölösleges, majd, ami még bennem volt, minden és mindenhol kiszaladt. Ez volt az a pillanat, amikor megállt egy folyamat. Dönteni kellett, hogy lesz-e valami tovább. Azután, csodás égi jelként, jött ez a sok víz, az újabb próba arra vonatkozóan, hogy két eltérő eredetű félelem valóban kioltja-e egymást. És nem is jártam rosszul, mert hamarosan megéreztem a nélkülözés mélyén rejlő, bátorságra biztató, halk kihívást. Amikor aztán beköltöztem lakályos zöld bunkerembe, a saroknyi vegetációba, már egyértelműen egy új, belső történet lehetősége foglalkoztatott. Abból az ellentmondásból indultam ki, hogy bár láthatóan nincsen semmi szervi bajom, mégis, az egész testemben kórokozók üzekednek. Ha jól kérdezek rá, kiderül, hogy ezek gócpontja a lélekben van. Tegyük fel, hogy a lelkemnek léteznek elháríthatatlan kötelezettségei felém. Így szinte el sem kerülhető, gondoltam, hogy át fogja venni a kezdeményezést. Hozzávetőleges számításaim szerint itt bennem fog bekövetkezni a csoda, nincs ebben semmi beteges. Emberi szóval körülírhatatlan mentő munkálatok fognak elmenni a végső határig. Hogy ezt beláttam, a többi már könnyebb volt. Gondolataim olyan alattomos, halálos üzenettel jöttek a világra, ahogyan a veszélyes anyagok bomlásából a mérgek. Megjött az önbizalmam is, jól bevilágított részletek kezdtek visszasomfordálni a tudatomba. És amiket láttam, azok ugyan még mindig a hadüzenet megtestesülései voltak, de valami tököldő, szempontokat vizsgáló, akkurátusan mérlegelő hatalom ultimátumai. Olyanok, melyeket kézhez veszel, azután büntudat nélkül teheted ad acta, mert megvan az alapos ismereted és jóféle véleményed róluk. Értelmezésükhöz nem kellett a misztikus-teológiai mankók, sem az elvont szabadság szokásos középfogalmi. Némi diadallal állapítottam meg, hogy lépéselőnybe kerültem. És mintha mindez nem volna elég, a lelkem felől érkező kémjelentések is mind jobb hírekkel szolgáltak. Megtudtam, a lelkem mondta, hogy N. üzeni szándékozik az álmaim médiumán keresztül, és ez feltétlenül a tisztas kiegészítés esélyét jelentette. Igyekeztem jól betakarózni, hogy hosszan és tompán alhasak, kivettem az órákból az elemeket, kiiktattam minden hangicsáló kacatot, amelyek közém és a lelkem közé férközhetek volna a várakozással teli, sötét éjszakákon. Izgatott voltam. Talán túlságosan is. Meg kell mondanom, hogy a sötétséggel sosem volt problémám. Nekem az éjszakát nem tudták úgy eladni, mint Beliál birodalmát. Az olvasatomban az éjszaka mindig is egy néhány

hosszúsági foknyi sötétkamra volt, ahol a vágyak fényérzékeny rétegét manipulálják. A napvilág nyomorult, dinamika és mindenféle belső hajlam nélküli színjáték. Ezzel szemben az éjszaka igazi hatalom, minden, az istenségről való tudás birtokában. És ha az éjszaka az Úr, akkor az álom az ő emberek közé küldött Egyfia. Rá épül a posztiszövetségi Fiú-vallás. Az álom lerázza a lélekről a földi terheket, de az nem igaz, hogy az érzékek bilincset is. Az álom alágyújt a léleknek, fellángoltatja. Misztikus felindultságomhoz még jobban illenek, ha azt mondanám: az álom fáklyát vet a lélek számára az érzések végtelen mélységébe. Ugyanakkor el kellett ismernem, hogy inkább alátámasztható annak az értelme, hogy álmodni akarok róla, mintha ébren szólnék egy létező személyhez, aki nincs jelen. Félttem ezt végig gondolni, mert kockázatos lejtők vannak ezen a területen. Az álomra vártam tehát. Ennek a médiumnak a rezdüléseit lestem. Ahogy mondom, esténként nem aludni készültem, hanem álmodni. Vártam N. üzenetére. Az álmok azonban eleinte el akarták terelni a figyelmeztetést róla. Elképesztő ajánlatokat kaptam. Minden pompázatos volt, illatorgiába vezetett, mint egy parfüméria. Bakkhánsnők ringatóztak, az ég alján perverz hologramok rezegtek, önálló lényekként grasszáltak a genitáliák, dobok dübögtek, feszes hasak tekeregtek – egészen a nemiszervek egységünnepeén érezhettem magam. Langyos vizes szivacs volt a számon, nedves párát fúvó üregek a fülemnél, a testemen macskatappancsnyi érintések ezrei, mintha a megveszett vágy sokkolóival dolgoztak volna rajtam. Nehéz, nagyon nehéz éjszakák voltak ezek, ám valahogy gyönyörűek. Soha nem volt még olyan puha és kívánatos a szám, vonzó az arcom, mint amilyet ezek az elem keveredő démonok visszaigazoltak. Ragyogott tőlem a tekintetük, süttött belőlük az odaadás. És jó volt velük. A behatolás defektusok nélküli menet, a szokott zavaró körülmények teljes hiánya mellett, szagtalanságban, némaságban. Hát bizony, ezt nem sokáig lehet épp ésszel bírni. Már a szürkület első jeleire előjöttek, de ezek még az álom mágneses hatása nélküli képek voltak, ordított róluk az autonómia hiánya. Gondolom, hogy nem vagyok ezzel egyedül, de engem is foglalkoztatni kezdett ezeknek a moziknak a legyárthatósága. Az álom elé kerülés lehetősége. Levakarni a halovány nappali képek harmatos felületét, hogy a valódi, léttel telt színeket lássam, mélységet kalapálni a testek kinetikus műalkotásai köré, mögé, hogy felfoghassam mozgásuk jelentőségét. Hogy ott lehessen annál a pillanatnál, amikor legközelebb kerülnek a teljességhez. Órákon át töprengtem, miként foghatnék ki rajtuk. Azután magától megoldódott a kérdés, mert elillantak mind a fehér májús nők, egy hajszálnyival azelőtt, hogy megcsömörlöttem volna tőlük. Arra számítottam, hogy ezután jön N., belecsücsül a készbe, és dűlőre visz mindent. Ehelyett körvonalazódott az a történet, amelyről nem tudhattam biztosan, hogy lesz-e üzenete. Az első nyilvánvaló összefüggések láttán azonnal megfogadtam magamnak, hogy minden tekintetben alkalmazkodni fogok ehhez az eredeti teremtési folyamathoz. At-

adom magam lüktető áradásának, felajánlom számára a legszigorúbb szükség esetére tartalékolt energiáimat. Látszott, hogy igény is van erre, mert az idegpályák felelőtlen, talált rendje egyáltalán nem segítette az értelmezést. Sok volt, amit az álom mutatott, valóban, néha túl sok is, de ha nem vagyok ott egészen, ez a nagy sürgölődés, ez a türelmetlen, követelőző ihlet által gyártott képözön előbb-utóbb valami hamisítás gyanúját ébresztette volna bennem. Sokszor előfordultak átfedések, például a következő nap éjjelén visszacsúsztam az előző álom záró helyzetére, és ez inkább bosszantott, mint mulattatott. Vagy mondjam úgy, hogy untatott. Mert nem akarok a szavakon, mozdulatokon változtatni, és ami a döbbenetes, ezt nem is tehetném. Nem próbáltam még, de érzem, hogy nincs rá esélyem megtenni, hogy itt is, az álmaimban is ragaszkodnom kell a bevégzett dolgok kötöttségéhez. Egy kivétel van, ahogy észrevettem, a fájdalom. Az álmaimban a fizikai fájdalom nem tolakodó, inkább engedékeny, mintha virrasztó tudatom rákérdezhetne, hogy kell-e ez az erősebb fájás, ugye nem? Bármennyire is hiszek a szenvedés reális voltában, ez a *tisztázásra törekvés* működik. Amit megélek az álmaimban, az csak a szenvedés előtti állapot. És ha ordítok, akkor talán csupán a szenvedés előképe miatt ordítok, a szenvedés eleven ígérete miatt. De ebben a történeté összeállt álomsorozatban nem volt fájdalom, sőt, nincsenek a terében azok a ragacos sűrűsödések sem, amelyek kínládássá tehetik a mozgást. Hasonlatosan a szomszédok lámpajeleihez, az álomban is apró és váratlan villanások jelzik csak, hogy nem vagyok egyedül. Ha nem lenne marhaság, azt mondanám, hogy valakik, vagy valamilyen ügyesen tervezett gépek, megszabott céllal kacsingatnak rám. Az ördög lángoló szemei nem lehettek, valahogy nem illett volna rögtön bármilyen gonosz párhuzamba állítanom neuronjaim erőfeszítéseit. Hallatlan újdonság volt ez a fényviszonyokban beállt biztató elmozdulás. Nem hiszem, hogy a lázam miatt volt, merthogy lázas lettem ugyan, az elmúlt órában hánytam is, de ennek semmi köze nincs már hozzám, hiszen megint alszom, ezt álmodom. Állíthatom, hisz ezek a villanások nem a kintiek – az ébrenlét savaktól pirosra, lúgoktól kékre színeződött látványossága –, hanem az agyam erőműve által táplált stabil szolgáltatás. Nem is muszáj mindent élesen körberajzolni, hogy fogalmat alkothassak róla. Az egész olyan benyomást tett rám, mint Monet szürkehályog utáni vásznai. Mint a forradalmait maga mögött tudó művészet. A kinti jó időben minden csupa púp és mélység, az egész élre vágott környéknek valószerű domborzata van, míg idebent úgy nézhetem a tájat, akár egy egyiptomi reliefet. Persze ezek a rendhagyó kimenetelű *optikai csiszolások* nem végezhetőek el teljesen szabadon. Belátom, hogy a kezem bizonyos dolgokban meg van kötve: van szín, ami magától kenődik oda, ahol látom, és van olyan is, amelyre nem is emlékszem, hogy használtam valaha. Van az egésznek egy elképesztően kifejező, költőien érzéki része, ám mindvégig dolgozik a háttérben valami idióta hatalom, valami részegen tomboló isten,

mely a mindennapi álom nagy elbeszélését a szekvenciák művészetévé torzítja. Boszorkányos látványvilág. Ráadásul van az álomnak egyfajta térítő igyekezete is, vírusként lappang benne a páli hevület. Rábeszél arra, amit megmutat. Nap-pal meg finnyáskodik az ember, pedig szinte vonyít a vágtyól, hogy visszamehessen, vissza abba az ihletett szituációba, melyben bátran és bölcsen meg tudott nyílni. Én például megnyíltam, azonnal és feltétel nélkül, akár ha késsel metszettek volna belém. Nyitott voltam arra, ami jön. Néhány futamnyi kitérő után meg is értettem, hogy itten be akarnak nekem mutatni valakit. Egyetlen, különös valakit tehát, nem egy sorozat egyedét. Mert harmadszor tűntek fel ugyanazok a vonások. Ez lenne N. üzenete? Elhittem, hogy mindez nem lehet véletlen. Egy kitartó szellem, aki visszajár. Egy nő, akinek N., vagy N. hiánya teremti meg a nacionálját. Egy nő, akinek a révén különböző kódolt szövegek születnek, ügyes, célzatos fantáziahamisítványok. Akit ketten is irányítunk, N. és én, s aki éjjel azután tovább viszi a saját kicsi életét, beteljesítve a tervünket, s kiteljesítve az övét. Egy nő, aki csupa együttérzés, teli van részvétellel. Egy művelhető moralista. Am aki egyszersmind hideg, mint a víz lakói. Ez első *beszélgetésünk* után kiderült. Csak kérdez és kérdez, kedvesen a kezem alá dolgozik. Minden jelző olyan komikusan alkalmatlan rá. Minden- esetre megkapó a harmatos, gyermeki naivitása. Ez a nő nem az álmok, hanem a mesék időszámítása szerint él. N. sosem érdeklődhetett a kívülálló, vagy akár csak ismerethiányos ember odaadásával. Ha rólam volt szó, mindig naprakész volt. Ha kérdezett, kettősünk létrejöttétől kezdve nyomaszthatta a válasz ismerete, de legalábbis az a tény, hogy voltak támpontjai, amelyek szerint előre és logikusan felépítheti a válasz lényegét. E tekintetben mindig hiányérzetet hagytam benne. Könyv vagyok, mondta, de mivel tudja, hogy nem lesz folytatás, nincs kedve újra elolvasni. Nem így ez a nő. A kérdéseiből kiviláglott, hogy tudja, próbálkozása olaja, zsírja az életnek, valószínűleg még történelem előtti kenőanyag. Ez a nő töviről hegyire tudta, hogyan kell leplezni a mögöttes érdekeket, így én gyanútlan maradhattam, pontosan amennyire szerettem volna. Nem volt benne semmi erőszak, még csak kérdés sem, inkább megállapítások, az én várva várt megállapításaim felvezető részei voltak, amiket kérdezett, tehát afféle semleges előolvasás. És a válaszaim, melyeket ennek a végtelenül egyszerű teremtsnek adtam, a válaszaim higgadt beszámolók voltak, tárgyyszerűek, tiszták, fogalmi szinten is, nem volt bennük semmi füst meg pára, fátyol, szabályos képletekbe lehetett volna állítani minden szavamat. Mondhatom, nekem az a szerencsém, hogy ha emlékezem, múltam kiszáradt kútjába nem egy szomjas ember néz. Ki is fejtettem korábban N-nek: az értelmes ember egy illemhelyen úgy mozog, hogy ne szennyezze be a kezét. Az én budimban is közlekedik az anyag, csak ami maradandó nyomot hagyott, az már a festőhengerek vidám munkája mögött van. Méretarányosan be lehet takarni, el lehet fedni. Ami eddig történt az életemben, én mindennel jó alapo-

san kiegészíttem. Nem hiszem persze, egy percig sem hiszem, hogy ezzel csutkát dugtam volna a sors rektumába. De számomra ez egy megszenvedett kondíció. Tegyem hozzá, hogy a szenvedéseim, melyek felől mindmáig nem tudtam meggyőzni magamat, hogy szükségesek, elkerülhetetlenek voltak, nos a szenvedéseim is csak annyiban voltak megélték, vagy mondhatnám inkább úgy, hogy nem elméletiek, vagy úgy, hogy biológiaiak, amennyiben tudatosan teret engedtem időleges agresszivitásuknak. Egészen addig az igazi szenvedésnek még a közelébe sem kerültem, amíg N. elrabolt mellét meg nem láttam. Persze legalábbis elemzésre méltó, hogy nem az zavart, hová tette hajnalban, hanem az, hogyan hagyta reggelre. Mert ebben rejlett az üzenet. A számomra küldhető legocsmányabb hadüzenet. Amivel tudtomra adhatta, hogy az odaadás után immár végérvényesen elhagyta a szánalom is. Ilyenre ez a nő biztosan nem lenne képes, gondoltam hirtelen elszánással, és arra, ez később lesz fontos, egészen tisztán emlékszem, hogy ezután rögtön felébredtem. Az árhulám kapott egy kis utánpótlást. Helikopter zörgött a tető fölött, majd csónak csónak után érkezett, fáklyákkal, lampionokkal, akár a velencei karneválon, segély, segítség, meg hogy egy falam már odavan, és önmagam ellensége vagyok. Tudom, kiabáltam ki mérgesen, és annyira kifejező lehetett a rólam szerzett benyomásuk, hogy ötpercnyi hezitálás után szótlanul feljebb eveztek. Reszkettem a félelemtől, hogy mire visszaérek, nem lesz ott a nő. Amikor megindult a verejték a testemen, végre elaludtam. Ott volt. Miért nyúltam a melléhez, kérdezte, és én nem hittem a fülemnek. Közben a tekintete, akár a börtönudvar pásztázó reflektorai. Ha belenéztem a szemébe, már éreztem magamon a fénykerülés első tüneteit. Istenben hisz, mondta ő, tehát nem önmagában, gondoltam én, és olyan, mondta ő, aki akkor, és csakis akkor véli szabadnak magát, ha nem követ el bűnt. A helyesen kivitelezett élet feltölti némi visszafogott önbizalommal, s ez a bátorság elég ahhoz, hogy az összebékíthetetlen emberi akaratok hidegen hagyják, a konszenzusra érett dolgokkal foglalkozzon, mondta ő. Tehát végső soron semmivel, gondoltam én. Egy kezdetleges maggal rendelkező nyitott modell. Mennyire erősen vágyom megölelni, első lennék nála, bizonyosan. Nem látszanak a tekintetében a rutinos gondolatok és ítéletek. Ugyanakkor annyira álomszerűen folyékony maga a nő, hogy attól megint csak félni kezdek, mert ha mindent elmondunk, vagy elmondhatunk, teljesen másképp kell gondolkozni az egészről. Rájöttem, hogy ismét egyenlő erőik harca folyik. N. üzenete egyértelművé vált. Tessék! Idézd meg a példát, hogy cselekedjen tebenned! Mintha meglódult volna alattam a ház, mintha kibillent volna alólám a világ. Irtóztam egy újabb csalódás lehetőségétől. Mindvégig csendben maradtam, amíg a nő mesélt. És ő elmesélte, hogy a férfiak kérése legtöbbször követelés. Ha vesszük az enyémet, ez aztán a mintapéldája a céltudatosságnak. Bennem az alantas természettörvények aratnak diadalt. Bennem nyoma sincs a férfierények bumfordi bájának. Beszélt a benne

lévő káoszról, melyen csak komoly munka árán tud úrrá lenni. Mert erősek a kísértések. Hirtelen úgy vélte, hogy énnekem dunsztom nincs az időről, aminek ő a holnapi, s a holnaputáni állapotáról állandóan hall, mert a szájába rágják, hogy folytatódik ez az egész, s az ő kárára, mert ő belekopik, elfásul, megöregszik, de ami talán még rosszabb, az is megtörténhet, hogy fontos dolgokról elkezd másként gondolkodni, mint ahogy helyes lenne. S amíg beszélt, közben mindvégig olyan fintort vágott, mintha undorító vízben kellene fürödni. Senki sem mondhatja, hogy naiv vagyok. Tudom: ne kérdezz, mert akkor válaszolni fognak, s attól a pillanattól ki vagy szolgáltatva a történetük sodrásának. Ilyen fokú elváltozást azonban, a kedvességből való könnyed kivetkezést, nem néztem volna ki belőle. Ezt meg is mondtam neki. Arra kértem, hogy engedje meg nekem, akkor is, ha fájna egyik-másik megállapításom, hogy körülírjam számára: éppen most hogyan transzformálódik bennem a személyisége. Arról próbáltam meggyőzni, mert megéreztem, hogy képes vagyok fölébe kerekedni, hogy nem a tökéletesedés útján közlekedik. A kedvessége a genetikai programjának a lényege. Ő pedig, aki nem bízik semmilyen istenin kívüli rendben, és szerinte csak a kereszténység képes civilizáció teremtésére, szóval ő érezhetően egyre nagyobb figyelmet szentel az elfojtott ördögi erők természetének, függetlenül attól, hogy most ez a Sötétség valójában kívülről vagy belülről jön-e, honnan terjed, hol hódít és hogyan. Értésére adtam, hogy ő már nem magyarázhat meg mindent a bontakozó szexualitás zavaraiival, ő egy nő, neki ezeken már túl kell lennie, a lába közével már nem állhat perben-haragban, inkább jelentsen biztonságot számára, megtartó szimbólumot. Megkérdezte ugyanis, hogy ennyire akarom-e ott lent. Igen. Persze, hogy ezt mondtam, mert leporolatlan filmek homályos kockái jöttek elő, ha csak ránéztem, a múltban érthetetlenül elkavarodott megilletődöttség, néhány konzekvens gyűlöletből fakadó szó, figyelmes szeretet által táplált mozdulat. De gondolj rám úgy, mondtam neki, mint azokra a fényfoltokra, az élet vizének mélyéről felemelkedő fényjelenségekre, jól vigyázz, sohasem többre: jelenségekre, melyek hírt hoznak a mélyben folyó zűrzavaros, szorongásos fantáziavilágból, ám ha te erősen belesapsz a vízbe, ezek a jelenségek előbb sárgásfehér gyűrűkre szakadnak, s levegőt sincs időd venni, már el is vesztek. Közben a nő közelebb lépett hozzám, és az ujjaival végigsimított az arcomon. Lentről, az állam felől egészen a szemem aljáig. Azt hittem belekapaszkodik a liba a szemgolyómba, s behúzza a fejemet az ő elolvadt fejébe, mert hát sajnos ekkor tényleg ez történt. Elolvadt a nő feje. Gondolom azért, mert miközben beszéltem, győzködtem őt, magyaráztam, vagy a hangomból, vagy abból, hogy félrenéztem, azt hihette, hogy hazudok. Ez a kedves, gyönyörű nő elolvadt. Arra ébredtem, hogy nagyon magas lázam van. Az egész testem görcsösen rázkódott. Óvatosan kihajoltam a nappali ablakán, és az összegöngyölt köntösömet a megáradt folyóba mártottam. A párkányon görnyedve, a fenyegetően hideg tömeg köze-

lében valami susogás félet hallottam, egy alvilági folyó nesztét, mely kilencszer kigyózik át kanyarjaival a házak közt. A karomat kis híján leszakította az elnehezedett ruhadarab. Mire beemeltem, már vonaglottam. Még volt annyi erőm, hogy magamra tekerjem a hideg leplet, de azután valószínűleg elájultam. Tudod, mondtam a nőnek, alig van különbség aközött, hogy egy érzés jön vagy megy, fogalmazódik vagy beteljesül. A pillanatban, ami róla szól, együtt van mindkét mozzanat, masszívan, átélhetően. Nézd ezt az árvizet, próbáltam neki kimutatni, ki, az álmomból, bele a sötétségbe, nézd hogy kavarog az egész, és micsoda riadalmat okozott. Azután nézz rám. Látod a megoldást? Leírja a szakirodalom: ha egy vízfolyás életébe beavatkoznak, onnantól kezdve azt nem lehet magára hagyni, különben állapota romlani fog. Írva vagyon, ha így neked jobban tetszik. Úgyhogy jó lesz vigyázni a szavakkal és a tettekkel, mert mindennel magad alá gyúrsz valamit. A nő végighallgatott, de látszott, hogy ez inkább csak udvariasság volt a részéről. Valami elterelte a figyelmét, megcsappant az érdeklődése. Komolyan, látszott is rajta, testének megváltozott arányain, melle elesettségén, végtagjai megnyúlásán, miközben mozgolódtak odalent azok a bizonyos nemi váladékok, gondoltam, ahogy rajtam is mutatkoztak egyfajta megifjodás jelei. Ez esetben is az arányok megváltozására célok. És nem mutattam meg neki, pedig azt kellett volna. A nyilvánvaló kérdés, hogy jöjjön már, azt kellett volna demonstrálni. Ehelyett ráolvastam, hogy neki a gyönyör – szenvedés. Számára az eksztázis testetlen szertartás, lelkek randevúja kiglancolt felhők között. Hogyan is lenne képes igazi érzésekre? Hogyan tudna szeretni? Hogyan törhetné szét ezt a páncélt, ezt a hamisságból gányolt burkot, ami beborítja, amivel azt a látszatot igyekszik kelteni, hogy ő megközelíthetetlen. És akkor még alig beszéltem a kétszínűségéről. Ez a nő a jótékony kedvesség és a vulgáris stratégia sötét, spekulatív, tűzrevaló, velejéig gonosz keveréke. De hát ezek a szavak mindig bennrekednek. Nem mondtam ezeket a nőnek. Annál is inkább csendben maradtam, mert megdöbbenett a szépsége, jobban, mint bármikor azelőtt. Szerettem volna, ha valami feléje küldött, rejtett jelből nyilvánvalóvá válik számára, amit érzek. Hogy rohadt egy dolgot művel velem. Hogy kívánni kezdtem, és ő csak hadar, elbeszél, működik zökkenőmentesen, akár egy permutált költemény. Hogy neki története van, miáltal az enyém kezdi kevésbé érdekelni. Amikor először találkoztunk, annyira alázatos volt, azóta meg úgy beszél, ahogyan Pasolini írt, azzal a kereszténységgel elegyített marxizmussal jött elő, ami mindig az idegeimre ment. Nem mentség, hogy volt benne pesszimizmus is. S közben a melle mást mondott, ki-kinéztek a gyönyörű, gömbös szenzorok, telt-apadt a két mell, mint a szoptatóké, egyszer gazdag volt, egyszer szegény, hegyes és ereszkedett. Azok is beszélgettek velem, a maguk módján, hol a jobb, hol a bal. A mellei átvehették volna a szót a nőtől. De az ember mindig többet sejt magáról, mint amit a teste mutatni képes. Nekem egymást követő statikus rajzok sorozataként kel-

lett őt felépítenem magamban, akár egy rendőrségi fantomképet. És ezért lehetett tartani a következő éjszakáktól. Ez az érzés, az éjszakákkal, fokozatosan olyan hatalmassá duzzadt, mint a váratlan haláltól való félelem. Mert valami új vonás mindig előkerült, sosem lehetett tudni, mikor vagyok kész, mikor leszek kész a rajzzal, meddig lesz csupán vázlat, amit tudok róla. És hogyan találjak fogódzót egy folytonos változásban lévő organizmuson, melynek egyedüli állandója maga a változás. Pontosítsunk tovább: ez a nő manipulálta a szükségleteimet. N. üzenetének újabb szakasza. És nem csupán azzal, hogy éjszakánként ilyen félállapotú lényként állt elém, hanem azzal is, ahogy felborította az álmaimban mindaddig működő személyes idő kronológiáját. Öregedéssel járó alattomos fájdalmaim keletkeztek, a legváratlanabb helyeken. Lassú lettem, mint a hosszú főzést igénylő ételek. Versenyfutásunkban így mind jobban lemaradtam. Nézhettem a hátát, a lapockák ügyeskedését, az eredményességre ítélt lendület primitív születési szertartását, nézhettem és szétvettem a méreg, hogy ebbe az egészbe így belemehettem. Talán még az is lehet, hogy sosem azért kérdeztem, hogy válaszoljak. Nem mondta, hogy na most lapátolhatod belém a nyelveddel azt a rengeteg sarat, mocskot, ami az életed. És én sem mondtam, hogy úgymint kicsikarod az üdvözülést, ha akarod, még a legszorongatottabb helyzetekben is. Ezt tisztán tudtam: semmi olyan nem jöhetett az idővel, ami zavarba hozhatta. Ültem már Isten jobbán, olvastam lopva az eretnek könyveket, és rettegettem a megszerzett tudástól. Ismerem egy-két trükköt, de amit ez a nő művelt, az túltett mindenben. Ezért nagyon erős szavakkal kellene illetni, ha nem félnék, hogy elveszítem. Áradáskor mindenről hajlamos vagy azt hinni, hogy éppen most viszi el a víz. Valahogy kimosta volna belőlem a nőt. N. utolsó nyomát, N. utolsó szagmintáját, gesztustárának utolsó elemét. Utolsó trükkjét is. Ezért csak nézem, és látnom kell, ahogy szétbomlik megint, nincsenek többé felismerhető darabjai, mozdulna felém, de egyenes vonalú mozgása sincs, egyszer örvénylik, utána kitágul, feszegeti az univerzum dobozát, feszíti belülről a koponyámat is, hogy kidagad a szemem, lefittyen az ajkam tőle. Felébredtem és sírtam. Itt már nem volt vita, ez sírás volt. Kérdés, mitévő legyek? Mindenki, aki jelek által kíván valami felől megbizonyosodni, várakozással tölti az életét. Most úgy festett, hogy nem kell tovább várakoznom. Ébren voltam és ott láttam a nőt. Nem voltak cikázó, álombeli fények. Komor esőfelhők terpeszkedtek a mennyezeten, borzongató szelek fújtak át rajtunk. Néhány előzetes értesítésként érkező vízcsepp vert tanyát a nő haján. Ott, ahol több is volt, a súlyukkal sötétebb árkat lapítottak a szokatlanul fénytelen szálak közé. A nő állától a térdéig egyetlen függőleges vonalat húzott a vörös kabátja, maga alá gyűrve a nemiség minden kinevelt aprójóságát, a magukat kellett melleket, a cél felé lejtő hasat, rejtett kis bozótos részeket, a combok megbillent dimenziójú traverzeit. Nagyon, nagyon mérges voltam rá. Nyilvánvaló volt a csalárdsága. Ezek időtlen férfisérelmek. Hagyományokra

épített cirkusz. Nincs fény immár, nincs tehát fénykerülés sem, de nincs kedvesség és béke sem. Harc van, küzdelem. Ő az áldozat, persze, de én is az vagyok. Az áldozatok csatája az egyetlen valóban igazságtalan háború. Hacsak nem történik végre valami, ami több mint az eddigiek. Valami, amivel a nő végre túllép a hatalom látszatán. És egész lényével az első emlékeinkhez való visszatérés vágyát prédikálja, amikor még nem volt veszély a beszélgetésünkben. Nem volt ekkora tét. De csak annyi történt, hogy felemelkedtem a takaróról. Előbb besült bennem a feszültség, majd én is elbomlottam, s elektrosztatikus mezőként szerveződtem újjá. Alakomat szinte másodpercenként változtattam, közelítve azt a formát, melyben az erőszak már nem hajlam kérdése kell legyen, melyben a támadás a fennmaradás szükségszerűségével igazolt. Ez a támadás majd megmutatja, hogy mi rejtezik egy ilyen koponyában, miféle massa szüli a leigázás változatos terveit. Ettől a pillanattól fogva, reméltem, minden mechanikusan megy. Rémlik, hogy tudtam volna azt is, ezután mit fogok cselekedni, de amikor már csináltam, őszintén mondom, sejtelmem sem volt, mi ez. Olyannak gondoltam, hogy kisszerűségében is képes legyek meglátni a közösségi ösztönzést. Olyannak, hogy ne szakítsa félbe semmi. Ne legyen ébredés, se ráébredés, ne legyen álmocenzúra. El kell menni a viszonzatlan csókig, bele a combok belsejének jégkorszakába, ahol már nem csak a leplezhetetlen rémülettől fogok vacogni, hanem szenvedélyem hibás programja, szerelmem teljesen képtelen kimenetele miatt is. És amíg tevékenykedtem, lassan, ki tudja miféle túlbuzgó oxidálószerrek révén, akkora hőség támadt, hogy a nő kabátján megfolyt a festék, s a törékeny felületen kis violagömbökké rendeződött, majd megindult lefelé, arra, amerre a kezem matatott. És én akkor, ve-rejtekben úszva, pontot tettem ennek az egésznek a végére.